

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Ostrava-Zábřeh, Březinova 52

Březinova 52, 700 30 Ostrava-Zábřeh

Identifikátor školy: 600 145 239

Termín konání inspekce: 16. – 19. září 2003

Čj.:	n6-2580/03-005096
Signatura:	on6zx103

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní a mateřské škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti v základní a mateřské škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy v základní a mateřské škole vzhledem ke schváleným učebním dokumentům

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Ostrava-Zábřeh, Březinova 52 se nachází v klidné městské části, která je tvořena starší sídlištní, ale i vilovou zástavbou. Objekt základní školy (dále ZŠ), který se skládá ze dvou budov spojených venkovní chodbou, pochází z roku 1935. Budova mateřské školy (dále MŠ) je v bezprostřední blízkosti školního areálu, je od 1. 9. 1999 v objektu bývalé školní družiny (Ostrava- Zábřeh, Mozartova 9) a k ZŠ byla připojena 1. ledna 2003 jako její součást.

Škola získala ke dni 1. ledna 2003 právní subjektivitu, pracuje jako příspěvková organizace, jejímž zřizovatelem je Statutární Město Ostrava, Městský obvod Ostrava-Jih, Horní 3, 700 30 Ostrava-Jih. V současné době škola sdružuje součásti: základní školu, jídelnu ZŠ, školní družinu a mateřskou školu na odloučeném pracovišti. Škola zaměstnávala ke dni inspekce 30 pedagogů a 14 provozních zaměstnanců.

Ve školním roce 2003/2004 je ZŠ plně organizovaná, má 402 žáků a 18 tříd s průměrnou naplněností 22,3 žáků na třídu. Doporučená kapacita objektu (650 žáků) není využita, počty žáků jsou však v posledních třech letech stabilní. Mateřská škola má dvě oddělení s celkovým počtem 50 žáků, kapacitně je dostatečně vytížená. Dvě oddělení školní družiny nemají vlastní prostory, pracují v odpoledních hodinách v kmenových třídách 1. stupně, zapsáno je 50 žáků. Škola poskytuje základní vzdělání a realizuje v 1. – 9. ročníku vzdělávací program Základní škola. Rada školy není zřízena.

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Pedagogický kolektiv ZŠ tvoří 24 učitelů, z nichž všichni (mimo jednoho, který má po absolvování pedagogické fakulty těsně před státními zkouškami) mají příslušnou odbornou či pedagogickou způsobilost k výuce na základní škole. Ředitelka školy má vysokoškolské pedagogické vzdělání se specializací pro výuku na 2. stupni ZŠ. Vykazuje 25 let pedagogické praxe, ve funkci je druhým rokem (od 1. 9. 2002). Čtyři pedagogičtí pracovníci v mateřské škole a dva ve školní družině jsou pro práci v těchto zařízeních plně kvalifikováni. Také výchovná poradkyně splňuje předepsané kvalifikační podmínky pro výkon funkce.

Skladba úvazků je vyvážená a zohledňuje provoz, vzdělání a zkušenosti učitelů a dalších pedagogických pracovníků. Věkové složení pedagogického sboru ZŠ, ŠD ani MŠ není optimální, pouze 9 vyučujících, tj. 30 %, je ve věku do 45 let, 13 učitelů, tj. 43 %, je ve věku mezi 45 a 55 lety. Školu čeká generační výměna, jelikož 5 vyučujících, tj. 16 %, přesluhuje a 3 učitelé, tj. 10 %, se důchodovému věku blíží.

Ve škole jsou vytvořeny bezpečné organizační předpoklady pro chod všech zařízení. Vedení tvoří ředitelka školy a její dvě zástupkyně s propracovanými kompetencemi a vymezenými oblastmi řízení: předškolní výchova a základní vzdělávání.

Organizační řád je komplexní, stanovuje předmět činnosti školy a jejich součástí, organizační strukturu, vymezuje pracovní úseky, deleguje pravomoci a zodpovědnosti.

Školní řád obsahuje povinná zákonná ustanovení v plném rozsahu, vymezuje pravidla vnitřního režimu pro žáky i pracovníky školy, stanovuje práva i povinnosti, naposledy byl projednán v pedagogické radě 29. srpna 2003. Základním nástrojem řízení je materiál *Plán hlavních úkolů školy, školní rok 2003/2004* v jeho informativní, plánovací a realizační podobě. Roční plán vychází z dokumentu *Koncepční záměry pro období 2003 – 2006*, který vznikl jako pokračování již splněného koncepčního záměru pro období 2002 – 2003, tj. pro 1. rok funkčního období ředitelky. Chod školy určují měsíční plány práce a pravidelné pracovní porady. Problematika přiřčené MŠ (od 1. 1. 2003) je organickou součástí všech dokumentů. Pedagogické rady, výlučný poradní orgán ŘŠ, jsou svolávány pravidelně, záznamy z jednání obsahují usnesení, termíny, stanovené zodpovědnosti a schvalovací doložky školní dokumentů.

Zdrojem aktuálních interních informací o chodu školy je vedle pravidelných porad také každodenní styk s jednotlivými pracovníky ve sborovně. K informovanosti sboru přispívají operativní schůzky, přístup ke všem vnitřním dokumentům školy, ale i systém zveřejňování informací na nástěnkách a vývěskách. Jako informační centrum slouží zaměstnancům ZŠ sborovna školy a v MŠ místnost zástupkyně ředitelky, na tato místa jsou umístěny aktuální i trvale platné vnitřní i zákonné normy. Ochrana důvěrných informací a dat je zajištěna. Vnitřní informační systém mezi součástmi funguje na bázi častých vzájemných návštěv, průběžných řešení aktuálních problémů a účastí na poradách. Škola pracuje formou metodických orgánů, v jejich činnosti je vedle organizační a koordinační oblasti i významný podíl odborné a metodické problematiky.

Ředitelka upřednostňuje demokratický styl řízení s dostatečným respektem pro názory a potřeby jednotlivců. Mnohá jednání jsou založena na osobních kontaktech, veřejných diskuzích, ale i na výstižných písemných instrukcích. Vedení školy se zúčastňuje jednání metodických orgánů, pracovních schůzek na přidružených pracovištích, pravidelně projednává úkoly spojené se zajištěním provozu školy s nepedagogickými pracovníky, kteří se významnou měrou podílejí na plynulém chodu všech součástí školy.

Péče o nové a začínající učitelé či o nekvalifikované pedagogy je založená na neformálních vztazích ve sboru a vyniká systematickostí. Plán kontrolní a hospitační činnosti je propracovaný, vztahuje se na všechny spojené subjekty, slouží k poznání nově vzniklého celku. Frekvence hospitací je úměrná pedagogickým zkušenostem jednotlivých učitelek. Předložené záznamy obsahují předem stanovené cíle i závěry pro další práci, které jsou s učitelkami individuálně projednávány. Plnění plánu je pravidelně sledováno, vyhodnocováno, opatření ke zlepšení stavu v oblasti personálních podmínek jsou zjevná.

Plánování v oblasti lidských zdrojů je orientováno především na přicházející nutnou generační obměnu sboru v MŠ i v ZŠ. Určitým úspěchem je získání dvou absolventek pedagogické fakulty a udržení dvou mužů ve sboru.

Systém sebevzdělávání a odborného růstu sboru je zajištěn, vychází z potřeb realizovaného vzdělávacího programu, má komplexní charakter a zahrnuje všechny pedagogické pracovníky. Učitelé se podle stanovených priorit zúčastňují jednorázových i cyklických vzdělávacích akcí a školení externího charakteru. Předávání podnětů a zkušeností je spíše v teoretické rovině.

System stimulování a pravidelného hodnocení jednotlivých pracovníků je vytvořen. Vedle osobního ocenění formou komunikace, což probíhá jako hodnocení akce či úkolu, se vytváří prostor i pro sebehodnocení pedagogů. K odbornému růstu i k profesním aktivitám přispívají také veřejně kontrolovatelná kritéria nadtarifních složek platu.

Personální podmínky jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Budovy jsou udržované, objekt MŠ a zvláště jeho interiér je po rekonstrukci. Budovy ZŠ na zásadní úpravy interiéru, exteriéru i venkovního areálu, tj. přístupové cesty, sportovní hřiště, školní pozemek, zahrada MŠ a skleník, teprve čekají.

Komplex budov poskytuje dostatek výukových prostorů i potřebné sociální zázemí. Vnitřní vybavení ZŠ je úpravné, průběžně opravované, postupně dochází k modernizaci nábytku a estetizaci ve třídách. Chodby umožňují bezpečné přesuny, vymezené klidové prostory dovolují pohybové aktivity v průběhu přestávek. Přesuny žáků a učitelů mezi budovami 1. a 2. stupně jsou umožněny pouze venkovní chodbou, tedy ve značných teplotních výkyvech.

Vedle 18 kmenových tříd je využíváno šest odborných pracoven – dvě jazykové učebny, učebna chemie a fyziky, přírodopisu, dílenská pracovna a počítačová učebna. Kmenové třídy i odborné pracovny jsou vybaveny názornými materiály, jejich úpravnost a aktuální informující výzdoba je velmi podnětná. Žákovský nábytek je podle potřeb kompletován nebo doplňován novými kusy ve shodě s antropometrickými požadavky pro vzrůst žáků.

Nově vytvořená žákovská knihovna je vybavena staršími tituly především souvislé četby, totéž se týká učitelské knihovny. Novější tituly – moderní encyklopedie a naučná literatura, jsou umístěny v odborných pracovnách a v kabinetech.

K tělovýchovným školním aktivitám a k sportovním činnostem mimo vyučování je využívána tělocvična menších rozměrů a venkovní sportovní areál, který však potřebuje zásadní rekonstrukci. Prostorové zázemí pro tělesnou a sportovní výchovu je dostačující, totéž se týká materiálně technického vybavení sportovním náčiním a tělovýchovným nářadím.

Pro výuku pracovních činností škola využívá dobře zařízenou kombinovanou kovo a dřevo dílnu, školní pozemek a znovu provozovaný venkovní skleník.

MŠ sídlí v adaptované dvoupodlažní budově panelového typu. Obě třídy, ale zejména herny, jsou pro zajištění podmínek pro práci s daným počtem zapsaných dětí malé. Omezený prostor neumožňuje hry dětí v koutcích, ponechání rozehraných her, provozování pohybových aktivit a průběžné využívání tělovýchovného nářadí a náčiní. Prostorové podmínky dvou ložnic dětí a sociálních zařízení mají odpovídající velikost i vybavení. Šatny jsou umístěny v suterénu budovy, kde zdi jeví známky vlhkosti a plísně. Nábytek ve třídách je starší, dobře udržovaný, děti mají možnost samostatného výběru hraček, učebních pomůcek a různých materiálů. Dětské židle a stoly jsou pořízeny v jedné velikosti, což neodpovídá antropometrickým požadavkům. Vybavení sportovním zařízením je průměrné, jeho trvalé využívání je omezeno malými prostory. Od letošního školního roku jsou tělovýchovné aktivity realizovány jedenkrát týdně ve vystěhované ložnici dětí a jednu hodinu týdně v tělocvičně základní školy. Oplocená školní zahrada obklopuje budovu mateřské školy, její vybavení (včetně drobných hraček i sezónních potřeb) je pro rekreační a relaxační činnosti dětí podprůměrné. V době inspekce byl v pískovišti dlouhodobě používán písek.

Výuka v ZŠ má dostatečnou podporu v materiální vybavenosti. Pro všechny předměty jsou zajištěny ucelené aktualizované řady učebnic, v menší míře je k dispozici další doplňková literatura odborného či encyklopedického charakteru. Učební pomůcky jsou doplňovány, řadu z nich si učitelé připravují svépomocí nebo opravují staré. Také audiovizuální a didaktická technika je zastoupená v dostatečné míře a její užití v hospitovaných hodinách bylo poměrně časté. Učebna výpočetní techniky s počítačovou sítí projektu Internet do škol kategorie E, tj. 10+1 počítačů s tiskárnou, je užívána především k výuce volitelného předmětu informatika (v 7. a 8. ročníku), v pracovních činnostech a v některých zájmových útvarech. Učitelé mají v rámci samostudia a přípravy na vyučování k počítačům otevřený přístup. Další využití počítačů v jednotlivých předmětech nebo v mimoškolních aktivitách zatím naráží především na organizační problémy.

Fond moderních hraček a učebních pomůcek je v MŠ dostatečný, je průběžně modernizován a doplňován. Promyšlené umístění těchto pomůcek v hracích centrech však naráží na omezené prostorové možnosti v hernách. V malé míře jsou v MŠ zastoupeny poslechové a hudební nahrávky (absence CD přehrávače). Pouze průměrné je i zabezpečení audiovizuální, informační a výpočetní technikou. Knižní fond je doplněn o nové tituly současné pedagogické i dětské literatury. V celé budově je udržován pořádek a čistota, k výzdobě interiéru jsou využívány především výtvarné i konstruktivní práce dětí.

12 integrovaných žáků se speciálními vzdělávacími potřebami bylo vybaveno odpovídajícími pomůckami dle doporučení odborníků a smluv s rodiči.

Sledování účelnosti a efektivnosti využívání materiálních zdrojů je součástí ročního plánu a výhledové koncepce školy. Vedení školy v rámci kontrol a hospitací tuto problematiku sleduje a ve spolupráci s metodickými orgány účelně plánuje obnovu a nákup učebních pomůcek.

Materiálně-technické podmínky umožňují, i přes určité nedostatky, realizovat zvolené výchovně-vzdělávací programy, jsou hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Realizace vzdělávacího programu

Výuka probíhá v 1. – 9. ročníku podle učební plánu vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16847/96-2, s platností od 1. 9. 1996, ve znění úpravy čj. 25018/98-22 s platností od 1. 9. 1998 a úpravy čj. 31172/2002-22 s platností od 1. 9. 2003. Učební plán školy je z hlediska časových dotací jednotlivým předmětům v daných třídách dodržen, má komplexní charakter s výhledem na celý vzdělávací cyklus na 1. i 2. stupni. Časová dotace hodin odpovídá realizovanému učebnímu plánu školy a vychází z potřeb platných učebních osnov.

Organizace vyučovacího procesu a vlastní výuka ve školním roce 2003/2004 vychází z osnov výše zmiňovaného vzdělávacího programu Základní škola a řídí se platnými učebními dokumenty rozpracovanými pro školu, tj. učebním plánem a tematickými plány pro jednotlivé předměty. Týdenní hodinová dotace jednotlivých vyučovacích předmětů je souladu učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola. Jako volitelné předměty jsou zavedeny předměty, které obohacují a rozšiřují stanovený obsah základního vzdělávání: informatika, seminář a praktika z přírodovědných předmětů, druhý cizí jazyk, technické kreslení, cvičení z jazyka českého a cvičení z matematiky. Nově zavedené disponibilní dvě vyučovací hodiny byly využity na zvýšení hodinové dotace povinného předmětu výtvarná výchova v 8. ročníku

a v 9. ročníku volitelných předmětů cvičení z JČ a cvičení z M. Nepovinné předměty nejsou vyučovány. Systém volitelných předmětů a disponibilních hodin je pestrý, vychází z podmínek školy a odpovídá učebnímu plánu zvoleného vzdělávacího programu.

Výuka je v souladu s učebním plánem vzdělávacího programu Základní škola.

Kontrolou učebního plánu a srovnáním s rozvrhem hodin a zápisy v třídních knihách a třídních výkazech byl ke dni inspekce zjištěn soulad plánů s reálnou výukou, osnovy jsou plněny. Výše uvedená dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Vedení povinné dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání.

Plnění učebních osnov je součástí kontrolní a hospitační činnosti. Některé dílčí úkoly počátku školního roku již byly vedením školy provedeny, kontrolovány a byla z nich vyvozena opatření k nápravě.

Způsob kontroly naplňování učebních plánů a učebních osnov je funkční a účinný.

Organizace vyučování probíhá ve shodě se závaznými právními předpisy, školní rozvrh hodin a režim přestávek odpovídají základním psychohygienickým zásadám. Školní řád je zpracován komplexně pro žáky i zaměstnance, je v souladu s platnými právními předpisy, vymezuje pravidla vnitřního režimu a klasifikace žáků. Vnější informační systém školy je vůči veřejnosti otevřený. Rada školy není zřízena, třídní schůzky a konzultace s rodiči se konají pravidelně, o rodičovský aktiv nebyl projeven ze strany rodičů zájem. Škola prezentuje svou práci na venkovní nástěnce, v obvodním tisku Jižní listy a na vývěskách a letácích. Systém přenosu informací hodnotili rodiče v dotaznících kladně (95 %).

Vnější informační systém je funkční.

Výchovné poradenství ve škole je zajišťováno učitelkou s ukončeným příslušným kvalifikačním studiem. Hlavní úkoly jsou zachyceny v plánu výchovného poradenství. Jedná se zejména o úkoly související s profesionální orientací vycházejících žáků a se zajištěním odborné péče o žáky se specifickými poruchami učení a chování. Individuální učební plány integrovaných žáků jsou řádně zpracovány a jsou s nimi prokazatelně seznámeni zákonní zástupci žáků. Přijímaná opatření mají vliv na zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Výchovné poradenství je systematické, jeho realizace podporuje kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů přírodovědného charakteru

Časová dotace sledovaných hospitovaných předmětů – matematika, fyzika, přírodopis, přírodověda, technické kreslení, je v souladu s učebním plánem. Kontrolou dokumentace nebyla zjištěna obsahová duplicita. Obsah učiva odpovídal osnovám přijatého vzdělávacího programu. V hospitovaných hodinách byly výukové cíle reálné, odpovídaly aktuálnímu stavu tříd a učebním osnovám. Dostatečná pozornost je věnována opakování učiva předcházejících

ročníků, které bylo vzhledem k termínu inspekce ve značné části hodin sledováno. Bezprostřední příprava na výuku byla velmi dobrá.

Ve sledovaných předmětech pouze jeden vyučující (matematika, fyzika) nesplňuje kvalifikační podmínky pro výuku na základní škole. Absence odborné a pedagogické způsobilosti se do kvality vzdělávání nepromítla. Výuka byla vedena odborně i věcně správně.

Matematika a technické kreslení jsou vyučovány v kmenových třídách. Ty jsou vybaveny udržovaným standardním školním nábytkem. Používané místnosti mají dobrou estetickou úroveň a motivační výzdobu, ve většině z nich (především na nižším stupni ZŠ) jsou uloženy a vystaveny pomůcky a studijní materiál. Vybavenost kabinetů klasickými pomůckami a didaktickou technikou je dobré, v přírodopisu velmi dobré. Fyzika a přírodopis jsou vyučovány v odborných učebnách, které však vyžadují zásadní rekonstrukci. Množství učebních pomůcek v matematice, technickém kreslení a fyzice je na potřebné úrovni (převažují však starší). Učebních pomůcek k výuce přírodopisu a přírodovědy je ve škole velké množství, je dostatek nových mikroskopů, velmi široká je sbírka minerálů a hornin. Prostorové, světelné, tepelné i hygienické podmínky odpovídají počtu žáků i potřebám výuky. Ve všech předmětech zaměření měli žáci k dispozici schválené učebnice.

Jedna hodina matematiky měla charakter přímého vyučování s frontálním přístupem a dominantní úlohou učitele, v ostatních byly uplatňovány moderní pedagogické postupy (aktivní učení, více samostatné či skupinové práce, problémové úkoly) s využitím meotaru i souboru úloh. Výborně byla připravena hodina technického kreslení, kdy vyučující využívala především samostatné aktivní práce žáků při řešení zadaných úloh. Žáci mohli pracovat vlastním tempem v příjemné pracovní atmosféře. V hodinách přírodovědy vyučující nové učivo vyvozovaly na základě poznatků žáků, využívaly mezipředmětové vztahy. Výrazná byla snaha po zařazování regionálních prvků a různých zajímavostí. Značná pozornost byla věnována problematice ochrany přírody. Výklad nového učiva, byl srozumitelný a na odborné výši. Logický sled učiva navazoval na předcházející znalosti či zkušenosti žáků. V přírodopisu dostávaly skupiny žáků různé úkoly, z nich část sloužila k upevňování nebo ověřování právě probíraného učiva. Velkým kladem bylo množství názorných pomůcek, učitelé využívali nástěnné obrazy, mapy a atlasy. Vyučující v převážné části hodin poskytli žákům dostatek možností k vyjádření vlastního názoru a prostoru k diskusi. Vedli žáky ke schopnosti učivo aplikovat v praxi. Ve fyzice vyučující značnou část hodiny věnoval opakování důležitých fyzikálních pojmů, veličin a zákonitostí. Nové učivo následně vyvozoval na základě přímého pozorování. Při výkladu byly vhodně využity mezipředmětové vztahy a až na drobné nepřesnosti byl odborně správný.

Organizační pokyny většiny vyučujících byly jasné a srozumitelné. Úkoly byly zařazovány s postupnou stupňovitou obtížností. Samostatná práce sloužila k upevnění učiva i k poskytnutí zpětné vazby. Zadané domácí úkoly byly přiměřené rozsahem a vycházely z učiva probíraného v hospitovaných hodinách. V malé části vyučovacích jednotek byly zaznamenány drobné organizační nedostatky - v závěrečných fázích hodin nebylo dostatečně pamatováno na shrnutí učiva a zhodnocení či sebehodnocení práce žáků.

Úvodní motivace se většinou omezovala na seznámení žáků s cílem a obsahem hodiny. K průběžné aktivizaci žáků byly dále využívány návaznost na zkušenosti žáků, motivující slovní hodnocení, mezipředmětové vztahy. Motivačním prvkem ve většině hodin byly problémové otázky i průběžné ověřování, jak žáci učivo pochopili.

Vzhledem k začátku školního roku proběhla pouze v několika jednotkách klasifikace výkonu žáků při ověřování znalostí. Ze žakovských reakcí, jejich odpovědí a pozorovaných dovedností při činnostech lze vyvodit velmi dobrou úroveň znalostí a dovedností.

Vyučující měli k žákům pěkný vztah, který byl zřejmý ze způsobu vzájemné komunikace a odrážel se ve vzájemném chování při hodině i mimo ni. Ve vyučování byla navozena pozitivní pracovní atmosféra založená na partnerském vztahu učitel - žák. Komunikace probíhala oboustranně, prostor pro diskusi byl vytvořen. Osobnost žáka byla respektována. Úroveň verbální a neverbální komunikace všech vyučujících byla na velmi dobré úrovni.

Průběh vzdělávání ve skupině přírodovědných předmětů je hodnocen jako velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině předmětů společenskovedního charakteru

Učební osnovy sledovaných předmětů – český jazyk, dějepis, občanská výchova, rodinná výchova a vlastivěda, jsou rozpracovány do jednotných plánů jednotlivých ročníků. Množství předávaných informací bylo přiměřené, ve shodě s vytýčenými cíli a učebními osnovami. Struktura hodin odpovídala věkové kategorii žáků. Vyučující volili přiměřené tempo práce, výuka byla věcná a ve většině případů odborně správná, organizační pokyny byly jasné a srozumitelné. V interpretaci učiva a při uvádění příkladů převažovala logičnost a funkčnost.

Na počátku vyučovacího procesu si učitelé stanovili zřetelné a srozumitelné cíle hodin. Ve většině hodin se projevovala snaha čas efektivně využívat a jednotlivé aktivity za sebou řadit, vytčené cíle byly dosaženy.

Výuka sledovaných předmětů je zajišťována vyučujícími s odbornou a pedagogickou způsobilostí. V hospitovaných hodinách nebyly pozorovány zásadní metodické ani odborné nedostatky, pokud se však vyskytly, týkaly se spíše organizace výuky a zvolených metod.

Výuka probíhala vždy v kmenových třídách, pro dané předměty nejsou zřízeny odborné ani poloobdobné učebny. Během výuky byly využívány především učebnice, ale i další textové pomůcky, které zvyšovaly efektivitu výuky. Mnohé hodiny vynikaly kvalitně připravenými tabulemi a názornými grafickými pomůckami. Zvolené učebnice a další učební texty odpovídají realizovanému vzdělávacímu programu. Učební pomůcky pro tyto předměty jsou k dispozici v odpovídajícím množství a zároveň s didaktickou technikou byly využity účelně.

Řazení sledovaných vyučovacích hodin je z psychohygienického hlediska bezproblémové.

V úvodních částech hodin využívali učitelé nejčastěji pestré formy opakování založené na interaktivním rozhovoru. Nové učivo bylo vysvětlováno jasně a srozumitelně, výklad probíhal především formou práce s textem a řízeného dialogu s vysokou mírou aktivního učení žáků. Společným charakterem většiny hodin byla organizace výuky, kdy se střídala výuka založená na frontální metodě s postupy založenými na aktivní roli žáků. V mnoha hodinách byly použity formy individuálních úkolů, průběžné motivace a diferencovaného přístupu ke specifickým skupinám žáků či jedincům. Žáci měli příležitost pro aplikaci učiva a prezentaci výsledků své práce, mnohdy jim byla nabídnuta motivující problematika i dostatečný prostor k vyjádření vlastních názorů, ne vždy však žáci vystupovali aktivně a spontánně. Činnosti byly proporčně rozloženy, v závěru hodin učitelé většinou po zápisu a po shrnutí probraného učiva zadali i zajímavý námět k domácí přípravě. Čas byl efektivně využit a stanovené cíle byly dosaženy. Bylo přihlíženo k schopnostem žáků, jejich individuálním potřebám a možnostem. V některých hodinách proběhly pestré formy relaxace nebo práce oddychového rázu. Didaktické zásady byly v zásadě zachovávány.

Vstupní motivace v úvodu převážné části hospitovaných hodin většinou souvisely s aktuálním společenským či regionálním děním a s mezipředmětovými vztahy. Mnohdy však žáci byli pouze seznámeni s obsahem hodiny. V dalším průběhu vyučování byli žáci aktivizováni a motivováni především praktičností učiva a osobními prožitky, pestrými metodami hodnocení i zpětnou vazbou. K udržení zájmu i kázně využívali učitelé především metody

slovního povzbuzování, častého střídání činností, kladení úkolů a usměrňování pozornosti hlasem.

Přístup k žákům byl citlivý, partnerský. Komunikace vyučujících, pohotovost a kvalita jejich projevu byly na vynikající úrovni, u žáků se projevila zdvořilost, na obou stranách byl zřetelný osobnostní respekt.

Během práce byli žáci kontrolováni, hodnoceni a oceňováni za dobrý výkon a projevenou snahu. Podklady pro hodnocení získávají učitelé ústním zkoušením, krátkými písemnými pracemi, testy a ohodnocováním za aktivní práci v hodině, ke klasifikaci však došlo jen ojediněle. Byla zaznamenána práce s chybou, i když ne vždy proběhl rozbor nesprávných sdělení a zápisů. Objevily se i prvky sebehodnocení žáků, přesto dominance učitelů v této oblasti byla převažující. Vyučující oceňovali snahu a pokrok, v hodnocení byly vcelku respektovány žakovy individuální dispozice.

Průběh vzdělávání ve skupině společenskovědních předmětů je hodnocen jako velmi dobrý.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Škola vyhodnocuje výsledky výchovně vzdělávacího procesu formou kontrolních prací, které však zůstávají na úrovni vyučujících. Jako evaluační nástroje slouží dílčí testy a ústní zkoušení. Z dalších oblastí se škola zaměřuje na hodnocení převážně písemných projevů žáků, vyhodnocuje úroveň žakovských prací, písemností a výtvorů. Součástí hodnocení výchovně vzdělávacího procesu je kontrola úkolů daných ročním plánem a rozbor klasifikace za pololetí. Systém pravidelných srovnávacích kontrolních prací v hlavních předmětech není zaveden, analýzy a následná opatření nejsou zřetelné.

Stejným vyhodnocováním prochází nadstavbová činnost školy – mimovyučovací a volnočasové aktivity. Výroční zpráva za školní rok 2002/2003 obsahuje o této oblasti dostatečně vypovídající údaje. Žáci školy se úspěšně zúčastňují různorodých soutěží na úrovni obvodu, města, ale i okresu (olympiáda v českém jazyce, konverzační soutěž AJ, Mladý historik). Další úspěchy se týkají aktivního zapojení školy do četných sportovních akcí a soutěží.

Ve výuce sledovaných předmětů uplatňovali učitelé převážně činnostní pojetí vyučování, při kterém měli žáci příležitost aktivně se podílet na vlastním vzdělávání, získávat potřebné dovednosti a prosazovat se. Žáci projevovali velmi dobré znalosti, uměli samostatně pracovat, prokazovali potřebné dovednosti při práci s textem, s učebními pomůckami a při vyhledávání potřebných informací. Uměli spolupracovat, komunikovat, prokazovali zájem a vlastní iniciativu. Ve většině zvládali sebekontrolu při zpracovávání úkolů a jsou vedeni k objektivnímu hodnocení výsledků své práce.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ SOUČÁSTÍ ŠKOLY

Mateřská škola

V rámci inspekce byl zjišťován soulad realizace výchovně-vzdělávacího programu MŠ vzhledem k obecným cílům předškolní výchovy, dále byla hodnocena průkaznost povinné dokumentace a dokumentace prokazující naplňování výchovně-vzdělávacího programu, organizace výchovně-vzdělávací práce, sebeevaluace, evaluace, průběh a výsledky výchovně-vzdělávací činnosti.

Výchovně-vzdělávací program

Zvolený vzdělávací program je v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy, je zaměřen na ekologickou výchovu, ochranu přírody a využívání prvků zdravé mateřské školy. Součástí výchovně-vzdělávacího programu je i ekoprojekt *Poznáváme svět naší zahrady* s konkrétním návrhem aktivit. Filozofií pedagogického působení je obohacování denního programu tak, aby čas prožitý v MŠ byl pro děti radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých základů do života i vzdělávání. Prioritou pedagogických pracovníků je úsilí probouzet v dítěti aktivní zájem a chuť dívat se kolem sebe, naslouchat a objevovat, ale také najít odvahu ukázat, co všechno už umí, zvládne a dokáže. Mateřská škola zpracovává třídní programy na základě materiálu *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání* a využívá prvků alternativního programu *Zdravá mateřská škola*. Třídní programy mají stanoveny konkrétní a reálné cíle, dílčí úkoly respektují didaktické zásady. Propracovaná je i oblast dalších aktivit, o které je výchovně-vzdělávací program rozšířen (kroužky – keramika, hra na zobcovou flétnu, každoroční plavecký kurz, různá divadelní a kulturní vystoupení, vycházky, výlety, sportovní hry, oslavy a mnohé nápadité akce pro rodiče a s rodiči). Při plnění pedagogických záměrů ve výchovně-vzdělávací činnosti je počítáno s aktivní účastí rodičů, zřizovatele a ostatních zainteresovaných institucí.

Výchovně-vzdělávací program je realizován v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy.

Povinná dokumentace je vedena průkazně, v souladu s platnými právními normami. Školní program, další operativní i třídní dokumentace mají vynikající vypovídací hodnotu, vyznačují se přehledností a systematičností.

Vedení povinné dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání a výchovy.

Kontrolní činnost zástupkyně ředitelky školy je součástí školního vzdělávacího programu. Pravidelným vyhodnocováním a průběžným odstraňováním zjištěných nedostatků má zástupkyně dostatečnou zpětnou vazbu o naplňování daného programu.

System kontrol plnění výchovně-vzdělávacího programu je funkční a účinný.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je dána variabilním režimem dne, z psychohygienického hlediska vyhovuje potřebám dětí předškolního věku. Jsou zohledňovány vývojové, kognitivní, sociální i emocionální potřeby dětí. Jsou respektovány tříhodinové intervaly mezi jídly a je vymezen přiměřený čas pro pobyt dětí venku, pouze není v organizaci dne zohledňována individuální potřeba spánku jednotlivých dětí. V době inspekce nebylo zaznamenáno přetěžování dětí, nároky na ně kladené byly úměrné, odpovídaly věkovým kategoriím obou tříd. Spontánní a řízené aktivity byly vyvážené.

Pitný režim je v mateřské škole zajišťován.

Vztahy mezi rodiči a mateřskou školou řeší vnější řád a materiál. Co očekáváme od rodičů s uvedením konkrétních povinností i práv obou zúčastněných stran. Rodiči se aktivně podílejí na životě školy. K propagaci pedagogické práce jsou dlouhodobě využívány nástěnky, třídní schůzky a různé společné akce.

Organizace výchovně-vzdělávací práce odpovídá specifickým cílům předškolního vzdělávání.

Součástí školního vzdělávacího programu je oblast sebeevaluační a evaluace s předem stanovenými ukazateli kvality. Činnost ze strany zástupkyně ředitelky školy je promyšlená a systematická. Jsou využívány individuální autoevaluační zprávy, které jsou podrobovány analýze a slouží ke zdokonalování práce všech zaměstnanců MŠ. Výsledkem je celková evaluační zpráva, která vede k odstraňování nedostatků a zkvalitňování práce předškolního zařízení.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy

Všechny pedagogické pracovnice jsou pro práci v mateřské škole plně kvalifikované.

Kvalitu výchovně-vzdělávací práce pozitivně ovlivňuje odborná a pedagogická způsobilost všech pedagogických pracovníků.

Spontánní a řízené činnosti

Volbu spontánních i řízených činností pozitivně ovlivňovala úprava prostředí a nabídka her, činností a aktivit. Spontánní činnosti byly uskutečňovány formou volných her a zájmových aktivit, byl jim vymezen dostatečný časový prostor. Pedagogickým pracovnícím se dařilo navozovat činnosti nenásilně, jejich vstupy v průběhu her podporovaly přirozené reakce dětí. Některé řízené činnosti učitelky vřazovaly nenásilně do spontánních činností, jiné uskutečňovaly samostatně. Obsahy řízených činností navazovaly na podtémata týdne. K plnění stanovených úkolů měly děti dostatek času s možností započatou aktivitu dokončit.

Motivace převážně vycházely z daných podtémat a obsahů plánovaných činností, v řízených činnostech byl učitelkami kladen důraz na úvodní motivace. Učitelky navazovaly na společné předchozí zážitky a zkušenosti, podněcovaly zájem. Hodnocení dětí v průběhu dne bylo adresné, převážně pozitivní, děti byly učitelkami povzbuzovány a oceňovány i za snahu. Méně u nich byla rozvíjena schopnost sebehodnocení a hodnocení ostatních.

Na pedagogický proces byly všechny pedagogické pracovnice předem pečlivě připraveny, obsahy činností volily z třídních programů. Ve sledovaných výchovně-vzdělávacích aktivitách byla zaznamenána přehledná organizace všech činností a promyšlené vedení pedagogického procesu. V organizaci se vyskytovaly činnosti odpovídající podmínkám a složení tříd. Ve třídě mladších dětí bylo evidentně respektováno adaptační vřazování nově přichozích dětí. Zejména v řízených činnostech převažovaly frontální aktivity nad skupinovými a individuálními, pouze ojediněle se vyskytovaly metody aktivního učení (experimentování, objevování, práce s chybou) s možností volby z více nabídek. Bylo využíváno prvků tvořivé dramatiky. Učitelky umožňovaly dětem zapojit se do činností dobrovolně a na základě vlastního rozhodnutí. Málo se děti podílelo na řešení problémů. Organizace činností spolu s přístupem učitel vedla k podpoře osobnostního a sociálního rozvoje dětí, přirozené kázně dětí a respektování dohodnutých pravidel. Všechny pedagogické pracovnice dovedly dětem naslouchat a dávaly jim prostor k vyjádření vlastních myšlenek a přání. Atmosféra v obou třídách byla pozitivní, vzájemné vztahy byly partnerské.

Přechody mezi jednotlivými činnostmi byly nenásilné.

Kvalita spontánních činností je v mateřské škole velmi dobrá, kvalita řízených činností je rovněž velmi dobrá.

Výsledky výchovně-vzdělávací činnosti

Pohybový rozvoj dětí včetně jemné motoriky byly na obvyklé úrovni dětí daného věku. V organizaci přesnídávek, obědů, v sebeobslužných činnostech a dovednostech byly děti dostatečně samostatné. Velkou pozornost byla učitelkami věnována upevňování společenských a zdvořilostních návyků. Slovní projevy a vzájemná komunikace se vyznačovala osvojením základů spisovného jazyka. V kontaktu s učitelkami se děti vyjadřovaly srozumitelně, děti starší věkové skupiny souvisle. V harmonickém prostředí mateřské školy byly děti spokojené a pohybovaly se v něm spontánně a bezprostředně. U dětí starší věkové skupiny byla evidentní vzájemná spolupráce. Na velmi dobré úrovni byly základní poznávací procesy a počátky logického myšlení, značné poznatky děti měly o životním prostředí. Konstruktivní, výtvarné a hudební činnosti byly běžnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu, úroveň představivosti a fantazie v těchto tvořivých činnostech byla na velmi dobré úrovni. Výsledkem manuální zručnosti je poměrně vysoká kvalita dětských prací, výtvorů a výrobků.

Výchovně-vzdělávací program je zvolen aktuálně, je realizovatelný, pedagogické záměry jsou stanoveny v souladu s obecnými cíli předškolní výchovy. Daná oblast je celkově hodnocena jako vynikající. Průběhové výsledky výchovně-vzdělávací činnosti jsou pozitivně ovlivněny aktivním přístupem všech pedagogických pracovníků při naplňování výchovně-vzdělávacího programu, odpovídají věkovým zvláštnostem dětí předškolního věku a jsou v dané mateřské škole velmi dobré.

Hodnocení činnosti součásti školy

Průběh a výsledky výchovně-vzdělávací práce dokladují průběžné naplňování pedagogického záměru, jsou hodnoceny jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Vyhodnocení dotazníků pro rodiče

99 rodičů 4. a 8. tříd bylo osloveno v dotazníkové anketě, vrátilo se 95 dotazníků.

Rodiče vyjádřili spokojenost (hodnocení 1 a 2):

- s informovaností rodiny o výsledcích dítěte (89%)
- se vzdělávacím programem (89%)
- s jasným školním řádem (88%)
- se skutečností, že dítě ví, na koho se má obrátit v případě, že je nespokojeno (84%)
- s informovaností dítěte o nebezpečí užívání drog a jiných návykových látek (82%)
- se seznámením dítěte se zásadami zdravého životního stylu (82%)
- s vyváženou klasifikací (79%)

Nejčtenější nespokojenost (hodnocení 3 a 4) vyjádřili rodiče a žáci:

- s nepravidelným využíváním počítačů při výuce (53%)
- se skladbou mimovyučovacíh aktivit (31%)
- s úrovní hygienického zázemí (29%)
- s malým prostorem pro vyslovení názoru (29%)

Slovně se rodiče ZŠ vyjádřili pochvalně o vstřícnosti vedení školy, pedagogického sboru a jmenovitých učitelů, o jednotlivých aktivitách a akcích školy, o větší nabídce zájmových útvarů. Velmi pozitivně rodiče vnímají probíhající zlepšování estetického prostředí škol. Kritická sdělení se týkala malé možnosti využívat počítače všemi dětmi, nízké úrovni sociálního zařízení, zastaralého vybavení pracoven a kabinetů. Sdělení a připomínky byly s ředitelkou projednány a budou sloužit jako podnět pro další práci a rozvoj školy.

Z dotazníků, které byly předloženy rodičům MŠ, jednoznačně vyplynula maximální spokojenost rodičů s výchovně-vzdělávacím programem školy, informovaností a vzájemnou spoluprací. Zvláště rodiče oceňují komunikaci, celkový přístup, ochotu a vstřícnost pedagogických i nepedagogických pracovníků k dětem. Kriticky rodiče hodnotí prostorové podmínky a materiálně-technické vybavení mateřské školy, nespokojeni jsou s celkovým vybavením školní zahrady.

Soulad údajů uvedených v rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s údaji ve zřizovací listině

Údaje uvedené ve Zřizovací listině Základní školy Ostrava-Zábřeh, Březinova 52 ze dne 24. 10. 2002 jsou ve shodě s Rozhodnutím o zařazení do sítě škol MŠMT ČR čj. 15 669/03-21 ze dne 29. 5. 2003.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Přehledy výchovné práce (školní rok 2003/ 2004);
2. Přehledy o docházce (školní rok 2003 / 2004);
3. Evidenční listy pro děti v mateřské škole (školní rok 2003/04);
4. Školní vzdělávací program MŠ (školní rok 2003/2004), schváleno 29. 8. 2003;
5. Měsíční plány (období leden – září 2003);
6. Vnitřní klasifikační řád;
7. Zřizovací listina Základní školy Ostrava-Zábřeh, Březinova 52, vydalo Statutární město Ostrava, Městský obvod Ostrava-Jih a zastupitelstvo Městského obvodu Ostrava-Jih dne 24. 10. 2002 pod čj. 1051/24;
8. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003 ze dne 29. 8. 2003;
9. Plán hlavních úkolů školy, školní rok 2003/04;
10. Plán kontrolní a hospitační činnosti, školní rok 2003/04;
11. Preventivní program školy;
12. Organizace školního roku 2003/04;
13. Zařazení do sítě škol od 1.1.2003, MŠMT ČR čj. 15669/03-21 ze dne 29. 5 2003;
14. Koncepční záměry pro období 2002 – 2003, 2003 - 2006;
15. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků školy v období 2003 – 2006;
16. Plán uvádějícího učitele;
17. třídní knihy 2002/2003, třídní knihy 2003/2004, třídní výkazy, katalogové listy;
18. Vnitřní řád školy;
19. Provozní řád ze dne 5. 9. 2003;

20. Organizační řád ze dne 2. 1. 2003;
21. Seznam integrovaných žáků;
22. Zápisy pracovních porad, pedagogických rad;
23. Kritéria pro přidělení osobních příplatků a mimořádných odměn;
24. Učební plány současných 9. ročníků;
25. Rozvrhy hodin pro rok 2003/2004;
26. Tematické plány;
27. Podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelkou školy.

ZÁVĚR

Personální podmínky umožňují kvalitní a úspěšnou výchovně-vzdělávací práci a plnění výchovných a vzdělávacích cílů deklarovaných v realizovaném vzdělávacím programu. Vyučující využívají své odborné znalosti i pedagogické zkušenosti, vzájemně diskutují o problémech, vzdělávají se a předávají si zkušenosti a poznatky získané ve výuce.

Úroveň materiálně-technických podmínek školy je poněkud snížena zastaralým vybavením, rekonstrukci vyžadujícím stavem budovy i okolního areálu. Škola je dobře vybavena nábytkem, výuka je zabezpečena učebnicemi. Pracovníci školy přispívají ke zlepšení materiálně-technických podmínek vlastními učebními texty, názornými pomůckami, požadavky, náměty, připomínkami a návrhy na změny.

Při plánování výuky i v průběhu jednotlivých hodin v ZŠ se kladně projevila promyšlená příprava vyučujících a správné stanovení výchovně-vzdělávacích cílů. Žáci byli často vedeni k vyvozování poznatků, samostatnému řešení zadaných úkolů, k respektování názorů druhých a k obhajobě svých závěrů. Výrazně byla posilována motivace žáků k učení, učitelé podporovali jejich samostatnost, aktivitu a iniciativu při plnění úkolů.

Učitelky MŠ se zajímají o současné trendy v předškolní výchově a úspěšně je ve výchovně-vzdělávací činnosti uplatňují. Preferují osobnostní rozvoj dětí, což se příznivě odráží v průběhu a výsledcích výchovně-vzdělávací práce i v celkové pozitivní atmosféře MŠ. Materiálně-technické podmínky umožňují naplňovat, přes určité prostorové nedostatky, výchovně-vzdělávací cíle zařízení. Značným přínosem je úzká součinnost MŠ a ZŠ a návaznost vzdělávacích programů, které umožňují bezproblémový přechod dětí do ZŠ.

Od poslední inspekce v roce 1999 došlo k dalšímu kvalitativnímu posunu ve výchovně-vzdělávací práci především v oblasti dodržování obecně závazných právních norem, byla stabilizována personální situace, škola je vybavena výpočetní technikou, došlo k propojení potřeb a zájmů dětí MŠ a žáků ZŠ. Problémem zůstává chybějící partnerská spoluúčast rodičů.

Na základě výše uvedených skutečností lze konstatovat, že škola pracuje koncepčně, má veškeré podmínky pro plynulou a úspěšnou práci.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Šárka Hanušová	Šárka Hanušová v.r.
Členové týmu	RNDr. Libor Kubica	Libor Kubica v.r.
	Mgr. Jarmila Němečková	Jarmila Němečková v.r.

Další zaměstnanci ČŠI Ing. Šárka Baarová

V Ostravě dne 2003-10-17

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 17. 10. 2003

Razítko

Ředitelka školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Mgr. Šárka Gregorová, ŘŠ	Šárka Gregorová v.r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Moravskoslezský inspektorát, Matiční 20, 702 00 Ostrava.. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství	2003-11-10	n6-2704/03-005096
Zřizovatel. Statutární Město Ostrava	2003-11-10	n6-2703/03-005096

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.